

زردی چیست؟

زردی عبارت است از زرد شدن سفیدی چشم- رنگ پوست و گاهی اوقات اندام های بدن که به علت افزایش ماده ای به نام (بیلی روبین) در خون به وجود می آید. زردی در بیش از ۶۰٪ نوزادان سالم و ۸۰٪ نوزادان نارس در طول هفته اول زندگی قابل مشاهده است. درمان زردی در بسیاری از موارد کار بسیار ساده ای است. اما در صورت غفلت و عدم تشخیص به موقع عوارض جبران ناپذیری را برای نوزاد به همراه خواهد داشت.

زردی چگونه به وجود می آید؟

در خون همه انسان ها رنگدانه ای وجود دارد که بیلی روبین نامیده می شود. در دوران نوزادی مقدار بیلی روبین به دلایل مختلفی بیش از حد معمول است. که باعث تغییر رنگ پوست نوزاد می شود. افزایش شدید بیلی روبین می تواند عوارض عصبی مهمی را برای نوزاد به همراه داشته باشد.

علل زردی چیست؟

زمینه خانوادگی- نارس بودن نوزاد- ابتلای مادر به دیابت- ابتلای مادر به فشار خون بالا- ناسازگاری گروه های خونی و ...

علائم ظاهری

زردی ممکن است هنگام تولد وجود داشته باشد و یا در زمانی از دوره نوزادی به وجود بیاید. زمان وقوع زردی به علل ایجاد کننده آن بستگی دارد. زردی معمولاً از سفیدی چشم- نوک بینی- و صورت آغاز می شود و به تدریج شکم و سرانجام به پاها کشیده می شود. در نگاه اول شاید این تغییر آنقدر واضح نباشد که شما به زودی مشکوک شوید و ممکن است آن را رنگ طبیعی پوست نوزاد فرض کنید. بنابراین با مشاهده هر نوع تغییر رنگ پایدار به پزشک مراجعه نمایید.

انواع زردی کدامند؟

زردی فیزیولوژیک (طبیعی):

در بیشتر نوزادان زردی در روزهای دوم و سوم زندگی آشکار می شود و معمولاً در روزهای سوم و چهارم به حداکثر خود می رسد. آنگاه به تدریج کاهش میابد تا اینکه بین روزهای پنجم تا هفتم به حداقل می رسد. به این نوع زردی فیزیولوژیک طبیعی می گویند و نیاز به درمان خاصی ندارد.

زردی پاتولوژیک:

نوع دیگری از زردی از نظر نحوه به وجود آمدن و علائم مانند زردی فیزیولوژیک است. ولی زمان پیدایش- شدت- طول مدت و تغییرات آن مانند آن چه در بالا گفته شد نیست. در این صورت برای کاهش زردی نیاز به اقدامات پزشکی وجود دارد که در ادامه توضیح داده خواهد شد.

زردی شیر مادر:

در این حالت خود به دو صورت زودرس و دیررس دیده می شود.

۱- نوع زودرس آن که چند روز اول پس از تولد خودش را نشان می دهد به دلیل کم شیر خوردن نوزاد و عدم دفع مدفوع ایجاد می شود و درمان آن شیر دادن مکرر مادر به نوزاد است.

۲- در نوع دیررس آن معمولاً در اواخر هفته اول یا در هفته دوم پس از تولد دیده می شود و ارتباطی به کم شیر خوردن نوزاد ندارد.

روش های تشخیصی:

زردی نوزاد با دیدن رنگ زرد در گوشه سفیدی چشم و پوست نوزاد قابل تشخیص است اما لازم است در صورت مشاهده زردی آزمایش بیلی روبین- سرم انجام گیرد.

درمان زردی:

علت زردی هر چه باشد هدف از درمان پیشگیری از رسیدن بیلی روبین به میزان بیماری زایی آن است. از آن جا که بالا بودن بیلی روبین تاثیرات دائمی و غیرقابل جبران به سلول های عصبی نوزاد وارد می کند. درمان باید هرچه سریعتر شروع شود. فتوتراپی و تعویض خون از اقدامات اساسی هستند که معمولا استفاده می شود.

فتوتراپی نور درمانی چیست:

نوزادانی که دچار زردی شده اند با فتوتراپی (نوردرمانی) به خوبی بهبود می یابند. چون جذب نور باعث کاهش بیلی روبین می شود. نور فلورسنت بهترین نور برای درمان زردی است. درواقع بیلی روبین سمی موجود در پوست انرژئی نورانی را جذب میکند و به یک بیلی روبین طبیعی تبدیل می شود. این بیلی روبین طبیعی هم به راحتی از کلیه ها دفع می شود. توجه: نوردرمانی نیاز به لامپ و دستگاه مخصوص دارد و یا لامپ های معمولی مهتابی متفاوت است.

نکات مورد توجه مادران:

ممکن است شما تجربه ی کافی در تشخیص زردی نداشته باشید زیرا تخمین میزان و شدت زردی نوزاد با چشم و بدون آزمایش، بخصوص در نوزادانی که رنگ پوست تیره ای دارند مشکل است و ممکن است منجر به اشتباه شود برای تشخیص درست و به موقع زردی، بهتر است به نوزاد لباس سفید بپوشانید و رنگ پوست وی را در اتاقی با نور کافی و ترجیحا نور زرد و از پشت پنجره بررسی نمایید دقت کنید که زرد شدن پوست از سر و گردن شروع شده و بتدریج به تمام بدن گسترش پیدا میکند. بنابراین در صورتی که زردی در کف پا نیز دیده شود، نشان دهنده ی میزان بالای زردی است. در صورتی که متوجه زرد شدن رنگ پوست نوزاد شدید، بلافاصله به پزشک مراجعه کنید تا با آزمایش سریع و به موقع میزان زردی خون نوزاد اندازه گیری شود. تجربه ی کم شیردهی و یا اثرات ناشی از بیهوشی در مادرانی که برای اولین بار صاحب فرزند شده اند و یا از طریق سزارین وضع حمل کرده اند، سبب تاخیر در شروع شیردهی و شیردهی ناکافی شده و احتمال بروز زردی در نوزاد را افزایش میدهد شما باید بدانید که با رعایت روشهای صحیح شیردهی می توانید از زردی پیشگیری نمایید. لازم است از کافی بودن شیر خود برای تغذیه نوزاد اطمینان حاصل کنید برای این کار خوب است به نکات زیر توجه داشته باشید:

- ۱- در صورت کفایت شیر، نوزاد در ۲۴ ساعت ۶-۴ بار پوشک خود را خیس می کند و حداقل ۳-۴ بار مدفوع مینماید.
- ۲- رنگ مدفوع نوزاد تا روز چهارم تولد باید رو به زردی برود، چنانچه رنگ مدفوع سبز یا سیاه باقی بماند نشانه ی کم خوردن شیر است.
- ۳- مصرف شیر خشک، آب قند ، ترنجبین ،قطره بیلی ناستر ، کپسول کلوفیرات،خاک شیر،تیغ زدن پشت گوش ، حجامت و... همگی خطرناک بوده و می تواند آسیبهای جبران ناپذیری را به همراه داشته باشد .
- ۴- به یاد داشته باشید که نور مهتابی با نور دستگاه فتوتراپی کاملا متفاوت بوده و برای درمان زردی نوزاد و رفع آن کارایی ندارد
- ۵- در صورتی که به بیماری فاویسم مبتلا هستید(کسانی که نمیتوانند باقلا و بعضی داروها را مصرف کنند) باید دقت بیشتری داشته باشند، زیرا احتمال بروز زردی در نوزاد شما بیشتر است.

عوارض عدم درمان به موقع زردی نوزادی:

در اثر زردی شدید (که مورد آن بسته به شرایط نوزاد متفاوت است) ضایعه عصبی به نام "کرینکتروس" ایجاد میشود؛ در این حالت نوزاد ابتدا خواب آلود و تحریک پذیر شده، به تدریج شیر نخورده و در نهایت با برآمده شدن ملاحظ، تشنج و فلج اندامها بیماری کامل میشود. بعضی نوزادان در این مرحله فوت می کنند و آنها که زنده می مانند تا آخر عمر مشکلات فلج مغزی، عقب ماندگی ذهنی و کری را با خود خواهند داشت.

آدرس: تهران ، بلوار کشاورز خیابان حجاب،کوچه یکم

بیمارستان یاس سپید

تلفن: ۷۲-۷۲۷۶۷۸۸۹۹۵۷۶۷ شماره: ۸۸۹۹۵۷۶۵

www.yashospital.com
info@yashospital.com

گروه هدف: بیماران / همراهان

تهیه و تنظیم : واحد پرستار پیگیر بیمارستان

ویرایش دوم: سال ۱۴۰۳

منابع: کتاب نوزادان نلسون،